

[Etusivu](#) > ... > [Hae Oikeusalan Ammattilaisia](#) > [Oikeudelliset Ammatit](#) > France

Oikeudelliset ammatit

Sisällön tuottaja:

Ranska

Ranska

Tässä osassa on tietoa oikeusalan ammanteista.

Oikeusalan ammatit – johdanto

Tuomarit ja syyttäjät

Organisaatio

Ranskassa ilmaisu *magistrat* viittaa sekä tuomareihin (*magistrat du siège*) että syyttäjiin (*magistrat du parquet*). Nimitykset juontuvat siitä, että tuomarit yleensä istuvat oikeussalissa, kun taas syyttäjät esiintyvät seisten.

Tuomarit ratkaisevat heille esitettyjä riita-asioita, kun taas syyttäjien tehtävänä on puolustaa yhteiskunnan etua ja valvoa lakien noudattamista. Tuomarien ja syyttäjien asemaa säännellään 22. joulukuuta 1958 annetulla hallituksen määräyksellä N:o 58-1270, sellaisena kuin se on muutettuna tuomarien ja syyttäjien oikeudellista asemaa koskevaksi organiseksi laiksi. Näiden säännösten mukaisesti on noudatettava näiden oikeusalan ammattien yhtenäisyyden periaatetta (1 §), mikä tarkoittaa sitä, että sama henkilö voi virkauransa aikana toimia sekä tuomarina että syyttäjänä. Periaate on vahvistettu 11. elokuuta 1993 annetulla perustuslakituomioistuimen (*Conseil constitutionnel*) päätöksellä. Tuomarit ja syyttäjät ovat oikeusviranomaisia, joiden tehtävänä on perustuslain 66 §:n nojalla valvoa yksilön vapauksien toteutumista. Tuomarien ja syyttäjien asemat eroavat toisistaan monin tavoin sikäli, että tuomareilla ei ole hierarkkista esimiestä eikä heitä voi erottaa virasta, eli heitä ei voida siirtää toiseen tehtävään ilman heidän suostumustaan. Myös nimitysedellytykset ovat erilaiset: tuomarit nimitetään tehtäväänsä korkeimman tuomarineuvoston puoltavan lausunnon perusteella, minkä lisäksi kassaatiotuomioistuimen tuomarit, muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäiset puheenjohtajat ja tuomioistuimen puheenjohtajat nimitetään tuomarineuvoston ehdotuksesta. Tuomarineuvosto käyttää kaikkiin tuomareihin nähden kurinpitovaltaa. Syyttäjät puolestaan nimitetään korkeimman tuomarineuvoston yksinkertaisen lausunnon perusteella. Nimityksiä koskevat ehdotukset tekee oikeusministeri, joka myös käyttää kurinpitovaltaa.

Tuomarit ja syyttäjät otetaan oikeuslaitoksen palvelukseen useimmiten virkakilpailun kautta. Ensimmäiseen virkakilpailuun voivat osallistua hakijat, jotka ovat suorittaneet oikeustieteen maisterintutkinnon, mikä edellyttää ylioppilastutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään neljän vuoden opiskelua (= Master). Kilpailun läpäisseet hakijat nimitetään oikeuslaitokseen avustajiksi (*auditeur de justice*), minkä jälkeen nämä tulevat tuomarit ja syyttäjät saavat saman koulutuksen erityisessä oppilaitoksessa (*Ecole nationale de la magistrature*, ENM). Tuomari tai syyttäjä voidaan myös nimittää näihin tehtäviin suoraan. ENM:ssä suoritettua koulutusta jälkeen uudet tuomarit ja syyttäjät nimitetään jonkin tuomioistuimen palvelukseen.

Tuomioistuinten ylimmät virkamiehet (tuomioistuimen puheenjohtaja ja pääsyyttäjä) hoitavat oikeudellisten tehtäviensä ohella myös hallinnollisia tehtäviä (he mm. määräävät oikeudenistuntojen päivämäärät).

Vuoden 2018 alussa Ranskassa oli 8 412 tuomaria ja syyttäjää, joista 7 881 toimi oikeuslaitoksen palveluksessa.

Korkein tuomarineuvosto

Korkeimmasta tuomarineuvostosta (*Conseil supérieur de la magistrature*) säädetään perustuslain 65 §:ssä. Korkeimman tuomarineuvoston kokoonpanoa ja tehtävänimikkeitä muutettiin 23. heinäkuuta 2008 annetulla perustuslain tasoisella lailla, jonka mukaan myös yksityiset oikeussubjektit voivat käännyä tuomarineuvoston puoleen. Tasavallan presidentti ei enää kuulu korkeimman tuomarineuvoston kokoonpanoon.

Toimivalta käsitellä tuomareita koskevia asioita kuuluu korkeimman tuomarineuvoston kokoonpanolle, jonka puheenjohtajana toimii kassaatiotuomioistuimen presidentti. Tähän kokoonpanoon kuuluu lisäksi viisi tuomaria ja yksi syyttäjä, yksi Ranskan korkeimman hallinto-oikeuden (*Conseil d'Etat*) nimeämä neuvonantaja, yksi asianajaja sekä kuusi muuta pätevää jäsentä, jotka eivät saa olla parlamentin, oikeuslaitoksen eivätkä minkään hallintoelimen palveluksessa. Tasavallan presidentti, kansalliskokouksen puhemies ja senaatin puhemies nimeävät kukin kaksi näistä jäsenistä.

Toimivalta käsitellä syyttäjiä koskevia asioita kuuluu korkeimman tuomarineuvoston kokoonpanolle, jonka puheenjohtajana toimii kassaatiotuomioistuimen *procureur général* (vastaa lähinnä Suomen valtakunnansyyttäjää). Tähän kokoonpanoon kuuluu lisäksi viisi syyttäjää ja yksi tuomari sekä edellä mainitut korkeimman hallinto-oikeuden edustaja, asianajaja ja kuusi muuta pätevää jäsentä.

Se korkeimman tuomarineuvoston kokoonpano, jolla on toimivalta käsitellä tuomareita koskevia asioita, tekee ehdotukset tuomarien nimittämiseksi kassaatiotuomioistuimeen, muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi ja alioikeuksien (*tribunal de grande instance*) puheenjohtajaksi. Muut tuomarit nimitetään tuomarineuvoston puoltavan lausunnon perusteella.

Sama korkeimman tuomarineuvoston kokoonpano toimii myös kurinpitolautakuntana (*conseil de discipline*) tuomareita koskevissa asioissa. Tällöin siihen kuuluu lisäksi se tuomari, joka kuuluu syyttäjiä koskevia asioita käsittelevään korkeimman tuomarineuvoston kokoonpanoon.

Syyttäjiä koskevia asioita käsittelevä korkeimman tuomarineuvoston kokoonpano antaa lausuntonsa syyttäjien nimittämisestä. Sama kokoonpano antaa lausuntonsa myös syyttäjiä koskevista kurinpidollisista seuraamuksista. Tällöin siihen kuuluu perustuslain 65 §:n kolmannessa momentissa tarkoitettujen jäsenten lisäksi myös se syyttäjä, joka kuuluu tuomareita koskevia asioita käsittelevään korkeimman tuomarineuvoston kokoonpanoon.

Syyttäjälaitos

Organisaatio

Syyttäjälaitosta (*ministère public*) edustavat syyttäjät, joiden tehtävänä on edustaa yhteiskuntaa ja puolustaa sen etua valvomalla, että lainsäädäntöä noudatetaan.

Lukuun ottamatta kassaatiotuomioistuimen (*Cour de cassation*) yhteydessä toimivaa valtakunnansyyttäjää (*procureur général*), joka on erikoistapaus, syyttäjän toimi on järjestetty Ranskassa hierarkkisen pyramidirakenteen muotoon. Organisaatiota johtaa «oikeusministeri (*Garde des Sceaux*)». Rikosprosessilain 30 §:ssä säädetään, että oikeusministeri toteuttaa hallituksen määrittämää syyttäjälaitoksen toimintalinjaa rikosasioissa. Oikeusministeri valvoo, että tätä linjaa noudatetaan yhdenmukaisesti koko maassa. Tätä varten hän antaa syyttäjille toimintalinjaa rikosasioissa koskevia yleisiä ohjeita.

Jokaisen alioikeuden yhteydessä toimii pääsyyttäjä (*procureur de la République*). Hänen alaisuudessaan työskentelevät apulais- ja varasyyttäjät ja kaikkien edellä mainittujen sijaiset. Pääsyyttäjä jakaa työtehtävät alaisilleen. Pääsyyttäjä itse toimii *procureur généralin* valvonnassa ja tämän johdolla.

Hierarkkista organisaatiota lukuun ottamatta syyttäjälaitos on jakamaton, mikä tarkoittaa, että sijaisena toimiva syyttäjä ei tarvitse esimieheltään erillistä valtuutusta toimenpiteiden toteuttamiseen, ja kaikki hänen toimenpiteensä velvoittavat koko syyttäjälaitosta.

Tehtävät

Syyttäjien tehtävät liittyvät olennaisilta osiltaan rikosoikeuteen. Syyttäjät johtavat rikostutkintaa ja laativat kaikki rikosten tutkintaa varten tarvittavat asiakirjat tai pyytävät asianomaisia tahoja laatimaan ne. Lisäksi syyttäjä

arvioi, onko rikosoikeudellisissa asioissa tarpeen aloittaa tutkinta (rikostutkinnan aloittaminen, asian siirtäminen toimivaltaiselle tuomioistuimelle tai asian käsittelyn lopettaminen). Syyttäjän velvollisuus on osallistua asian käsittelyyn tuomioistuimessa esittämällä suullisia havaintoja (tosiseikoista, epäillyn henkilöstä ja seuraamuksesta) sen mukaan, mitä hän katsoo asianmukaisen oikeudenhoidon edellyttävän. Lisäksi syyttäjän tehtäviin kuuluu seuraamusten täytäntöönpano.

Syyttäjän tehtävänä on myös suojella vaarassa olevia alaikäisiä, minkä lisäksi hänellä on eräitä siviilioikeudellisia tehtäviä, jotka liittyvät mm. henkilön oikeudelliseen asemaan (esim. siviilisäädyn muutokset), sekä tiettyjä hallinto-oikeuteen (esim. anniskelu-, julkaisu- ja kotimyyntiluvat) ja kauppaoikeuteen (esim. maksukyvyttömyysmenettely) liittyviä tehtäviä.

Tuomarien asemaa ja tehtäviä käsitellään lähemmin yleisten tuomioistuinten yhteydessä.

Maallikotuomarit

Väliaikaiset tuomarit

Oikeuden lähentämiseksi kansalaisein kuka tahansa kansalaisyhteiskunnan henkilö voidaan kutsua oikeuslaitoksen palvelukseen nk. väliaikaiseksi tuomariksi (*magistrat exerçant à titre temporaire*, MTT) 22. joulukuuta 1958 annetun hallituksen määräyksen N:o 58-1270, sellaisena kuin se on muutettuna tuomarien ja syyttäjien oikeudellista asemaa koskevaksi organiseksi laiksi, 41-10 §:n ja sitä seuraavien pykälien nojalla.

Väliaikainen tuomari voi toimia tuomarina alioikeudessa, poliisituomioistuimessa ja/tai alioikeuden lautakuntien lisäjäsenenä väliaikaisesti ja jatkaa samalla oman ammattinsa harjoittamista, jos se sopii yhteen lainkäyttötehtävien kanssa.

Väliaikaisten tuomarien määrän viimeaikainen lisääntyminen liittyy suoraan 9. syyskuuta 2002 annetussa laissa säädettyjen paikallistuomareiden (*juge de proximité*) tilanteeseen: heidän tehtäviensä lopullisesta lakkauttamisesta säädettiin 2000-luvun oikeuslaitoksen nykyaikaistamisesta 18. marraskuuta 2016 annetun lain N:o 2016-1547 15 §:ssä ja 28. huhtikuuta 2017 annetussa asetuksessa N:o 2017-683.

Paikallistuomareiden ja väliaikaisten tuomarien tehtävät on yhdistetty 8. elokuuta 2016 annetulla organisaation lailla N:o 2016-1090, joka tuli voimaan 1. heinäkuuta 2017.

Väliaikaisia tuomareita palkataan jatkuvasti hakemusten ja virkauran perusteella (virkakilpailun sijasta).

Väliaikaisen tuomarin tehtävään liittyvät edellytykset

Ranskan kansalaisuus, 35–75 vuoden ikä, täydet kansalaisoikeudet, hyvä maine, kansallisten lakisääteisten palveluveloitteiden suorittaminen ja työtehtävien hoitamiseen tarvittavat fyysiset valmiudet, mahdollisesta vammaisuudesta johtuvien haittojen kompensointi huomioon ottaen.

Hakijan on lisäksi täytettävä yksi seuraavista ehdoista:

- hänellä on oltava päättötutkinto vähintään neljä vuotta kestävästä korkea-asteen opinnoista (tai vähintään samanarvoiseksi tunnustettu pätevyys) ja todistettavasti vähintään seitsemän (7) vuoden ammatillinen kokemus, joka antaa erityisesti pätevyuden lainkäyttötehtävien hoitamiseen
- hänen on oltava tuomioistuimen kirjaamon johtaja* ja hänellä on oltava todistettavasti seitsemän (7) vuoden kokemus tästä ammatista
- hänen on oltava oikeusministeriön** palkkaluokan A virkailija ja hänellä on oltava todistettavasti vähintään seitsemän (7) vuoden kokemus kyseisestä tehtävästä
- hänen on oltava laissa tai asetuksessa säädetyn tai ammattinimikkeeltään suojatun oikeudellisen tai oikeuslaitoksen vapaan ammatin (entinen) harjoittaja ja hänellä on oltava todistettavasti vähintään viiden vuoden kokemus kyseisestä ammatista.

Väliaikaisen tuomarin oikeudellinen asema

Korkeimman tuomarineuvoston tuomarinimityksistä vastaava kokoonpano antaa lausunnon oikeusministerin ehdottamista hakijoista.

Tasavallan presidentin asetuksella nimitettävä väliaikainen tuomari on oikeudelliselta asemaltaan tuomarikunnan jäsen.

Hänet nimitetään viiden vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia kerran. Hän ei voi harjoittaa tehtäviään yli 75 vuoden ikäisenä.

Väliaikainen tuomari voi harjoittaa myös muuta ammattitoimintaa samaan aikaan lainkäyttötehtävien kanssa, joskin hakulomakkeessa luetellaan tiettyjä yhteensopimattomia ammatteja.

Väliaikaisen tuomarin tuomiovalta

Väliaikaisen tuomarin tuomiovaltaan kuuluvat seuraavat asiat:

- alioikeudessa väliaikainen tuomari on toimivaltainen käsittelemään siviili- ja rikosoikeudellisia riita-asioita lautakuntien lisäjäsenenä. Hänet voidaan määrätä vahvistamaan seuraamukset, joista syyttäjä ja syytetty ovat sopineet ilman oikeudenkäyntiä (*composition pénale*), enintään kolmasosassa kyseisen yksikön tehtävistä. Väliaikainen tuomari voi lisäksi toimia poliisituomioistuimen (*tribunal de police*) tuomarina ja tutkia rajoitetusti neljän alimman luokan rikkomuksia sekä viidennen luokan rikkomuksia, jotka kuuluvat kiinteämääräisen sakkomenettelyn piiriin, sekä käsitellä edellä mainittuihin rikkomuksiin liittyviä rikosoikeudellisia määräyksiä.
- alioikeudessa hän tutkii siviilioikeudellisia riita-asioita enintään kolmasosassa kyseisen tuomioistuimen tehtävistä.

Väliaikaisen tuomarin koulutus

Väliaikainen tuomari käy 10 päivää kestävästä teoriakurssin erityisessä oikeusalan oppilaitoksessa (*Ecole nationale de la magistrature*).

Hänen on suoritettava korkeimman tuomarineuvoston päätöksen mukaan 40–80 päivän tuomioistuinharjoittelu kuuden kuukauden kuluessa, tai 40 päivän valmistava koulutus tuomioistuimessa; koulutusta voidaan vain erittäin poikkeuksellisissa tapauksissa lyhentää hakijan ammatillisen kokemuksen perusteella.

Väliaikaisen tuomarin palkkio

Väliaikaisen tuomarin palkkio on tehtäväkohtainen ja perustuu suoritettuihin tehtäviin.

Tehtäväkohtainen kiinteä taksa on 106,28 euroa brutto (viranhaltijoiden indeksi 1.2.2017), ja tehtävien enimmäismäärä on 300 tehtävää vuodessa.

Väliaikainen tuomari ei saa korvausta matkakustannuksista asuin- ja virkapaikan välillä.

Työtuomioistuinten jäsenet (*conseillers prud'hommes*)

Vuonna 1806 perustettu työtuomioistuin on ensimmäisen asteen tuomioistuin, joka on erikoistunut palkansaajien tai oppisopimuskoulutettavien ja heidän työnantajien välisen, työ- tai oppisopimusta koskevien henkilökohtaisten riitojen ratkaisuun. Työtuomioistuinten jäsenet ovat työelämän edustajia.

Työtuomioistuimen perusta on ajatuksessa, että työsuhde edellyttää erityisestä ja monitahoisesta luonteestaan johtuen tutkijaksi tuomarin, jolla on riittävä kokemus tällaisesta suhteesta niin työntekijöiden kuin työnantajienkin puolelta.

Työtuomioistuinten kokoonpano perustuu tämän vuoksi pariteettiperiaatteeseen. Sen jäsenet edustavat joko palkansaajia tai työnantajia ja jakautuvat viiteen osastoon (teollisuus, kauppa, maatalous, eri toimialat ja johtotehtävät).

Ranskassa ja siihen kuuluvilla merentakaisilla alueilla on 210 työtuomioistuinta (*conseil de prud'hommes*), joiden 14 512 jäsentä käsittelevät noin 142 500 juttua vuodessa.

Heidän tehtävänä on ensisijaisesti sovittaa osapuolten väliset riidat tai, jollei tämä onnistu, ratkaista ne.

Valintatapa

Vuodesta 1979 alkaen työtuomioistuinten jäsenet valittiin viideksi vuodeksi kerrallaan yleisillä välittömällä vaaleilla. Koska äänestysprosentti ja sitä kautta työtuomioistuinten legitimiys on laskenut, on etsitty uusia työtuomioistuinten jäsenten valintatapoja.

Esimerkiksi 31. maaliskuuta 2016 annetussa määräyksessä (*ordonnance*) N:o 2016-388, jossa vahvistettiin työtuomioistuimen erityislaatu, korvattiin sen jäsenten suora vaali nimittämällä palkansaajien ammattijärjestöjen tai työnantajien ammattialajärjestöjen ehdotuksesta järjestöjen edustuksellisuuden perusteella.

Työtuomioistuinten kokoonpano vaihtuu nykyään neljän vuoden välein. Työtuomioistuinten jäsenet nimitetään oikeus- ja työministerien yhteisellä määräyksellä. Toimikauden aikana vapautuvat paikat julkaistaan täydennysnimitysmenettelyssä ja täytetään saman periaatteen mukaan kuin koko toimikautta koskevassa nimitysmenettelyssä.

Jäsenten koulutus

Taloudellisten mahdollisuuksien kasvusta, elinkeinotoiminnasta ja yhdenvertaisuudesta 6. elokuuta 2015 annetulla lailla N:o 2015-990 on pyritty vahvistamaan työtuomioistuinten jäsenten ammattitaitoa pakollisen peruskoulutuksen ja jatkokoulutuksen avulla.

Työtuomioistuinten jäsenet saavat näin ollen oikeudellisen tehtävänsä edellyttämän pakollisen peruskoulutuksen ja lisäksi jatkokoulutusta.

Peruskoulutus on yhteinen työtuomioistuinten työnantaja- ja työntekijäjäsenille. ENM:n järjestämä ja antama koulutus koostuu useista teoria- ja käytäntömoduuleista, joiden kokonaiskesto on viisi päivää. Jollei työtuomioistuimen jäsen suorita pakollista peruskoulutusta 15 kuukauden kuluessa nimitystään seuraavan toisen kuukauden alusta, hänen katsotaan eronneen.

Lisäksi jäsenet saavat nelivuotisen toimikautensa aikana jatkokoulutusta kuuden viikon ajan. Koulutuksen järjestämisestä vastaa työministeriö.

Ammattietiikka

Työtuomioistuinten jäsenet vannovat valan. Heidä velvoittavat tuomarin tehtävään liittyvät ammattieettiset periaatteet eli riippumattomuus, puolueettomuus, arvokkuus ja koskemattomuus, ja heidän on käytäyttyävä niin, ettei näiltä osin synny epäilyjä. Asioiden käsittelyssä on lisäksi noudatettava luottamuksellisuutta.

Taloudellisten mahdollisuuksien kasvusta, elinkeinotoiminnasta ja yhdenvertaisuudesta 6. elokuuta 2015 annetun lain N:o 2015-990 nojalla työtuomioistuimen jäsenten ammattietiikasta ja kurinpidosta 28. joulukuuta 2016 annetussa asetuksessa N:o 2016-1948 lisättiin Ranskan työlainsäädäntöön (*code du travail*) säännös R. 1431-3-1 §, jossa työtuomioistuimen jäsenten korkeimman neuvoston (*Conseil supérieur de la prud'homie*) tehtäväksi annetaan laatia työtuomioistuimen jäsenten ammattieettiset säännöt, jotka on julkaistava.

Edellä mainittu korkein neuvosto vahvisti ammattieettiset säännöt 26. tammikuuta 2018.

Oikeudellinen asema

Työelämässä olevat palkansaajajäsenet ovat asemaltaan suojattuja: heidän irtisanomisensa on kiellettyä ilman työsuojeluviranomaisen ennakkolupaa ja heillä on lupa olla poissa töistä työtehtäviensä puitteissa.

Poissaolot rinnastetaan teholliseen työaikaan, joten työnantaja maksaa niistä ja ne kuuluvat sosiaaliturvan piiriin. Työtuomioistuimen tehtäviin osallistuminen työaikaan ei siis alenna palkkaa eikä siihen liittyviä etuuksia. Valtio korvaa palkan työnantajalle.

Työnantaja ja palkansaaja edustavat työtuomioistuimen jäsenet, jotka eivät kuulu edellä mainittuun ryhmään (työnhakijat, eläkeläiset, työaikansa ulkopuolella tehtävänsä hoitavat työtuomioistuimen jäsenet), saavat tuntipalkkaa, jonka suuruus vahvistetaan asetuksella.

Myös heidän matkakustannuksensa voidaan korvata.

Kauppatuomioistuinten tuomarit

Ensimmäisen asteen kauppatuomioistuimia on Ranskassa 134 (Alsace-Mosellen alueella kauppaoikeudelliset riita-asiat kuitenkin ratkaistaan alioikeuden jaostossa paikallisen lain erioikeudella), minkä lisäksi Ranskaan kuuluvilla merentakaisilla alueilla on yhdeksän tuomioistuinta, joissa käsitellään myös muita kuin kauppaoikeudellisia asioita.

Kauppatuomioistuimilla on toimivalta ratkaista elinkeinonharjoittajien keskinäiset ja elinkeinonharjoittajien ja liikeyritysten väliset riita-asiat sekä liiketoimia koskevat riita-asiat.

Näiden tuomioistuinten tuomarit ovat elinkeinonharjoittajia ja yritysten johtajia. Tämän johdosta heillä on taloudellisen ja kaupallisen alan ammatillista kokemusta.

Kauppatuomioistuinten tuomareita on nykyisin yli 3 400.

Heidät valitaan vuosittain järjestettävissä kaksivaiheisissa vaaleissa, jossa äänioikeus on ammattialan edustajilla.

Ensimmäinen toimikausi kestää kaksi vuotta. Sen jälkeen heidät voidaan nimittää uudelleen neljäksi vuodeksi samaan tai toiseen kauppatuomioistuimeen. Perättäisten toimikausien määrä on rajattu neljään lukuun ottamatta istuvaa puheenjohtajaa, joka voidaan valita viidenneksi kaudeksi pelkäksi tuomioistuimen jäseneksi.

He vannovat valan, ja heillä on samat ammattieettiset velvollisuudet kuin tuomareilla.

Heille ei makseta palkkiota tuomarin tehtävästä. Heidän sitoutumisensa edellyttää käytettävissä olemista ja erityisesti henkilökohtaista panostusta tehtävän hoitoon, muun muassa välttämättömän perus- ja jatkokoulutuksen muodossa.

Kauppatuomioistuinten tuomareiden asemaa uudistettiin merkittävästi 2000-luvun oikeuslaitoksen nykyaikaistamisesta 18. marraskuuta 2016 annetussa laissa N:o 2016-1547. Siinä uudistettiin muun muassa tuomareiden ammattietiikkaa ja kurinpitomenettelyjä koskevia säännöksiä ja vahvistettiin tehtävän ammattimaisuutta ottamalla käyttöön pakollinen perus- ja jatkokoulutus, jonka ENM järjestää.

Sosiaaliturva-asioiden alioikeuksien jäsenet

Sosiaaliturva-asioiden alioikeuksien (*tribunal des affaires de la sécurité sociale*) jäsenet nimittää tähän tehtävään kolmeksi vuodeksi kyseisen tuomiopiirin muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäinen puheenjohtaja listalta, jonka nuorisosta, urheilusta ja yhteiskunnallisesta yhteenkuuluvuudesta vastaava aluejohtaja laatii suurimpien ammattijärjestöjen ehdotuksen pohjalta.

2000-luvun oikeuslaitoksen nykyaikaistamisesta 18. marraskuuta 2016 annetussa laissa N:o 2016-1547 säädettiin sosiaaliturva-asioiden alioikeuksien lakkauttamisesta ja niiden asioiden siirtämisestä 1erikseen nimetyille alioikeuksille 1. tammikuuta 2019 alkaen. Näissä alioikeuksissa toimii myös maallikkojäseniä.

Työkyvyttömyyttä koskevia riita-asioita käsittelevien tuomioistuinten jäsenet

Työkyvyttömyyttä koskevia riita-asioita käsittelevien tuomioistuinten (*tribunal du contentieux de l'incapacité*) jäsenet nimittää tähän tehtävään kolmeksi vuodeksi kyseisen tuomiopiirin muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäinen puheenjohtaja listalta, jonka nuorisosta, urheilusta ja yhteiskunnallisesta yhteenkuuluvuudesta vastaava aluejohtaja laatii suurimpien ammattijärjestöjen ehdotuksen pohjalta.

2000-luvun oikeuslaitoksen nykyaikaistamisesta 18. marraskuuta 2016 annetussa laissa N:o 2016-1547 säädettiin työkyvyttömyyskiistoja käsittelevien tuomioistuinten lakkauttamisesta ja niiden asioiden siirtämisestä erikseen nimetyille alioikeuksille 1. tammikuuta 2019 alkaen. Näissä alioikeuksissa toimii myös maallikkojäseniä.

Sosiaaliasioita käsittelevän alioikeuden kokoonpanon maallikkojäsenet

Maallikkojäsenet toimivat 1. tammikuuta 2019 alkaen erityisesti sosiaaliturvaa ja sosiaaliapua koskevia riitoja käsittelevien alioikeuksien kokoonpanoissa.

Muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäinen puheenjohtaja nimittää heidät tehtävään kolmeksi vuodeksi

alioikeuden puheenjohtajan lausunnon perusteella listalta, jonka prefekti (maaherra) laatii kunkin tuomiopiirin ammattijärjestöjen ehdotuksen pohjalta niiden jäsenmäärän perusteella.

Ehdokkaiden on oltava Ranskan kansalaisia ja vähintään 23-vuotiaita, heidän on täytettävä valamiehiä koskevat soveltuvuusehdot, heillä ei saa olla tiettyjä maatalous- ja merikalastuslaissa ja sosiaaliturvalaissa säädettyjä tuomioita eivätkä he saa olla sosiaaliturvalaitoksen tai keskinäisen vakuutusyhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäseniä. Heidän tehtävänsä ovat sovittavissa yhteen työtuomioistuimen jäsenten tehtävien kanssa.

Nuorisotuomioistuinten jäsenet

Nuorisotuomioistuinten jäsenet nimitetään tehtävänsä neljäksi vuodeksi oikeusministerin toimesta listalta, jonka laatii sen muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäinen puheenjohtaja, jonka alaisuuteen kyseinen nuorisotuomioistuin kuuluu.

Nuorisotuomioistuinten maallikkojäseniksi hakevien ehdokkaiden on oltava Ranskan kansalaisia ja vähintään 30-vuotiaita ja heidän on oltava missä tahansa ominaisuudessa kiinnostuneita nuorisoa koskevista kysymyksistä.

Maatuomioistuinten jäsenet

Muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäinen puheenjohtaja nimittää maatuomioistuinten jäsenet kuudeksi vuodeksi listalta, jonka prefekti laatii kunkin tuomiopiirin ammattijärjestöjen tai maanomistajien järjestöjen ehdotuksen pohjalta niiden jäsenmäärän perusteella.

Jäsenet ovat joko vuokranantajia, jotka eivät itse ole vuokralaisia (*bailleurs non preneurs*), ja vuokralaisia, jotka eivät itse ole vuokranantajia (*preneurs non bailleurs*). He jakautuvat tarvittaessa kahteen jaostoon, joista toinen muodostuu maatilojen vuokranantajista ja vuokralaisista, toinen osuusviljelyä harjoittavista vuokranantajista ja vuokralaisista.

Maatuomioistuimen jäseniksi pyrkivien ehdokkaiden on oltava Ranskan kansalaisia ja vähintään 26-vuotiaita, heillä on oltava täydet kansalais- ja ammatinharjoittamisoikeudet ja heidän on täytynyt toimia vähintään viiden vuoden ajan maatilana tai osuusviljelmän vuokranantajana tai vuokralaisena.

Tuomioistuimen kirjaajat

Tuomioistuimen kirjaaja (*greffier*) on eräänlainen oikeusprosessin teknikko, joka avustaa tuomaria oikeudenkäyttöön liittyvien asiakirjojen käsittelyssä. Hänen tehtävänä on todistaa oikeaksi ja varmentaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat silloin kun laissa niin säädetään.

Kirjaaja tekee yhteistyötä sekä tuomarin että syyttäjän kanssa avustamalla näitä asiakirjakansioiden laatimisessa ja oikeudellisten tutkimusten suorittamisessa Kirjaaja laatii päätösten ja haastehakemusten luonnoksia tuomareilta ja syyttäjiltä saamiensa ohjeiden mukaisesti. Kirjaajan tehtäviin voivat kuulua yleisön vastaanottaminen ja yleinen neuvonta ja opastaminen oikeudenkäyntiin liittyvien muodollisuuksien ja menettelyllisten seikkojen noudattamiseksi. Kirjaajalla voi olla myös ammattikoulutukseen liittyviä tehtäviä.

Kirjaajat hoitavat tehtäviään pääasiallisesti tuomioistuinten eri yksiköissä. Tuomioistuimen laajuudesta ja organisaatiosta riippuen kirjaajalla saattaa olla johtotehtäviä kirjaamon päällikkönä, varapäällikkönä tai yksikönpäällikkönä.

[Kirjaamon päällikkö](#) (378 Kb)

[Kirjaaja](#) (375 Kb)

Kirjaamoiden henkilöstöön kuului 1. tammikuuta 2018 kaikkiaan 10 931 kirjaajaa, joista 9 368 tuomioistuinten palveluksessa.

Asianajajat

Asianajajat (*avocats*) ovat oikeusalan ammattilaisia, jotka hoitavat tehtäviään riippumattomasti, itsenäisinä ammatinharjoittajina. Heidän asemaansa säätelevät pääasiallisesti 31. tammikuuta 1971 annettu laki N:o 71-1130, jolla uudistettiin eräitä oikeusalan ammatteja koskevaa sääntelyä, ja asianajajan ammattista 27. marraskuuta 1991 annettu asetus N:o 91-1197. Asianajajan ammattia on uudistettu yhdistämällä asianajajan ja oikeudellisen neuvonantajan (*conseil juridique*) toimenkuvat muuttamalla vuoden 1971 lakia 31. joulukuuta 1990 annetulla lailla N:o 90-1259 ja sen toimeenpanoasetuksilla. Vastaavasti muutoksenhakutuomioistuinten uudistuksen yhteydessä yhdistettiin 25. tammikuuta 2011 annetulla lailla muutoksenhakutuomioistuimissa toimivien asianajajien ja edustajien (*avoué*) tehtävät.

Asianajajan toimenkuva muodostuu lähinnä kahdesta tehtävästä, jotka ovat oikeudellinen neuvonta ja edustaminen tuomioistuimessa (lainkäyttötoiminta) ja toisaalta oikeusapu ja asiakirjojen laadinta (lakimiehen ammatti).

Edellä mainitun 31. joulukuuta 1971 annetun lain 4 §:n 1 momentin nojalla asianajajilla on lähes yksinomainen oikeus avustaa ja edustaa osapuolia tuomioistuimessa ja muissa oikeudellisissa tai kurinpitovelvoitteissa niiden luonteesta riippumatta.

Asianajajilla ei ole kansallisen tason ammattijärjestöä, sillä asianajajat haluavat varmistaa, että kaikki paikalliset asianajajayhdistykset (*barreau*) ovat yhtäläisesti edustettuina. Ranskassa ja siihen kuuluvilla merentakaisilla alueilla on yhteensä 16 asianajajayhdistystä, jotka toimivat alioikeuksien yhteydessä. Puheenjohtajan (*bâtonnier*) ohella niiden hallinnosta vastaa ammattikuntaneuvosto, joka käsittelee kaikkia ammatin harjoittamiseen liittyviä kysymyksiä ja valvoo, että asianajajat noudattavat heille asetettuja velvollisuuksia, sekä puolustaa heidän oikeuksiaan.

Kansallinen asianajajaliitto (*Conseil national des barreaux*) on 31. joulukuuta 1990 annetulla lailla (15 §) perustettu yleishyödyllinen yhteisö, jolla on oikeushenkilöllisyys ja jonka tehtävänä on edustaa asianajajien ammattikuntaa viranomaisissa ja valvoa ammattikuntaa koskevien sääntöjen ja käytänteiden yhdenmukaistamista.

Kansallisen asianajajaliiton internet-sivustolla on maksutta saatavilla lisätietoja ammattikunnan organisaatiosta ja siihen liittyvistä ajankohtaisista asioista sekä luettelo kaikkien Ranskan paikallisten asianajajayhdistysten jäsenistä. Useimmilla suurilla asianajajayhdistyksillä on omat maksuttomat internet-sivut, joiden osoitteet ovat saatavilla kansallisen asianajajaliiton yhteystietoluettelossa.

Kansallinen asianajajaliitto ylläpitää kansallista sisäistä säännöstöä (*Règlement intérieur national, RIN*) antamalla normatiivisia päätöksiä, jotka julkaistaan Ranskan virallisessa lehdessä ja joita asianajajien on suoraan sovellettava.

Ranskan korkeimmassa hallinto-oikeudessa (*Conseil d'Etat*) ja kassaatioistuimissa toimivat asianajajat muodostavat erillisen ammattikunnan: he ovat oikeuslaitoksen virkamiehiä, jotka oikeusministeri nimittää virkaan. Näillä asianajajilla on yksinoikeus edustaa päämiehiään näissä tuomioistuimissa, silloin kun oikeudellisen edustajan käyttö on pakollista. Heidän asemaansa säätelevät 10. syyskuuta 1817 annettu hallituksen päätös, jolla otetaan käyttöön Conseil d'Etat'n ja kassaatioistuimen asianajajien ammattikunta, 28. lokakuuta 1991 annettu asetus N:o 91-1125, joka koskee tähän ammattikuntaan pääsyn edellytyksiä, sekä 11. tammikuuta 2002 annettu asetus N:o 2002-76 tätä ammattikuntaa koskevista kurinpitosäännöistä.

Nämä asianajajat muodostavat oman ammattikuntansa, jota johtaa puheenjohtaja 11-jäsenisen ammattikuntaneuvoston avustamana. Ammattikuntajärjestö vastaa sekä kurinpitotehtävistä että ammattikunnan edustamisesta.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa [l'Ordre d'avocats au Conseil d'Etat et à la Cour de cassation](#).

Onko tällä alalla olemassa tietokanta?

Kansallinen asianajajaliitto pitää yllä tietokantaa, joka perustuu Ranskassa toimivien paikallisten asianajajayhdistysten jäsenluetteloihin.

Ovatko nämä tiedot saatavilla maksutta?

Ranskan [Kansallisen asianajajaliiton](#) verkkosivuston käyttö on maksutonta.

Notaarit

Organisaatio

Notaarit (*notaires*) ovat oikeuslaitoksen alaisia valtion virkamiehiä, jotka nimitetään virkaansa oikeusministerin asetuksella. He harjoittavat kuitenkin ammattiaan itsenäisesti. Heidän asemaansa säätelevät vallankumoukskalenterin Ventôse-kuun 25. päivänä vuonna XI (maaliskuussa 1803) annettu laki, 2. marraskuuta 1945 annettu hallituksen määräys N:o 45-2590 ja 19. joulukuuta 1945 annettu asetus N:o 45-0117, jotka koskevat notaarien ammattikunnan asemaa, sekä 5. heinäkuuta 1973 annettu asetus N:o 73-609 notaarien koulutuksesta ja notaarin ammattiin pääsystä ja 8. maaliskuuta 1978 annettu asetus N:o 78-262 notaarien palkkioiden vahvistamisesta.

Notaarien ammattikunta on järjestäytynyt departementtien tasolla notaariliitoiksi (*chambres des notaires*) ja alueiden tasolla neuvostoiksi (*conseils régionaux*), joiden tehtävänä on valvoa toimialueensa notaarien toimintaa ja toimia tarvittaessa kurinpitoelimenä. Ammattikuntaa edustaa viranomaisissa notaarien ylin neuvosto (*Conseil supérieur du notariat*).

Lisäksi notaarien ylin neuvosto ehkäisee ja sovittelee ammatillisia riita-asioita eri alueneuvostoihin kuuluvien notaarien kesken. [Notaarien ylin neuvosto](#) pitää yllä verkkosivustoa, jossa kerrotaan ammattikunnan tehtävistä. Sivustolla on myös notaarien, notaariliittojen ja alueneuvostojen yhteystietoluettelot.

Tehtävät

Notaareilla on toimivalta antaa virallisia asiakirjoja, jotka ovat täytöntöönpanokelpoisia ilman että niitä tarvitsee vahvistaa tuomioistuimen päätöksellä.

He voivat myös antaa sekä yksityishenkilöille että yrityksille oikeudellista neuvontaa, myös muissa kuin virallisten asiakirjojen laadintaan liittyvissä asioissa. Lisäksi he voivat osallistua omaisuuden hoitoon ja kiinteistökauppojen tekemiseen.

Muut oikeusalan ammatit

Haaste- ja ulosottomiehet

Haaste- ja ulosottomiehet (*huissiers*) ovat oikeuslaitoksen alaisia valtion virkamiehiä, jotka nimitetään virkaansa oikeusministerin asetuksella. He harjoittavat kuitenkin ammattiaan itsenäisesti. Heidän asemaansa säätelevät 27. joulukuuta 1923 annettu laki, 2. marraskuuta 1945 annettu hallituksen määräys N:o 45-2592, 29. helmikuuta 1956 annettu asetus N:o 56-222 ja 14. elokuuta 1975 annettu asetus N:o 75-770.

Haaste- ja ulosottomiehillä on yksinomainen toimivalta antaa tiedoksi oikeudenkäyntimenettelyihin liittyviä asiakirjoja ja panna täytöntöön oikeuden päätökset ja muut täytöntöönpanomääräykset. He voivat myös laatia erilaisia tarkastuspöytäkirjoja joko tuomioistuimen määräyksestä tai yksityisen osapuolen pyynnöstä. Lisäksi he voivat toimia sovittelijana, isännöitsijänä tai vakuutusasiamiehenä ilmoittamalla tästä omalle alueneuvostolleen tai sen muutoksenhakutuomioistuimen yleiselle syyttäjälle, jonka tuomiopiirissä heidän toimistonsa sijaitsee.

Haaste- ja ulosottomiehet veloittavat siviili- ja kauppaoikeuden alaan liittyvien virkatehtäviensä yhteydessä suorittamistaan toimista palkkion 12. joulukuuta 1996 annetulla asetuksella N:o 96-1080 vahvistetun taulukon mukaisesti.

Haaste- ja ulosottomiesten etujärjestöjä ovat departementtien ja alueiden tasolla muutoksenhakutuomioistuimen yhteydessä toimivat haaste- ja ulosottomiesten yhdistykset. Lisäksi kansallisen tason yhdistys edustaa koko ammattikuntaa viranomaisissa ja ratkaisee eri alayhdistysten ja myös eri alueyhdistyksiin kuuluvien yksittäisten haaste- ja ulosottomiesten keskinäisiä riita-asioita. [Haaste- ja ulosottomiesten kansallinen yhdistys](#) pitää yllä verkkosivustoa, jossa kerrotaan ammattikunnan tehtävistä. Sivustolla on myös saatavilla haaste- ja

ulosottomiesten yhteystietoluettelo.

Oikeuslaitokseen perustetaan 2. kesäkuuta 2016 annetulla määräyksellä uusi oikeusvoudin (*commissaire de justice*) tehtävä, jossa 1. heinäkuuta 2022 alkaen yhdistyvät haastemiehen (*huissier*) ja tuomioistuimen huutokaupanpitäjän (*commissaire-priseur judiciaire*) tehtävät.

Määräyksessä määritellään oikeusvoudin oikeudellinen asema ja säädetään 1. heinäkuuta 2022 asti jatkuvasta siirtymäjärjestelystä. Koska haastemiesten ja tuomioistuinten huutokaupanpitäjien tehtävät ovat osin samanlaiset ja täydentävät toisiaan, on katsottu aiheelliseksi järjeistää organisaatiota yhdistämällä nämä tehtävät.

Uusi oikeusvoudin virkanimike tulee käyttöön 1. heinäkuuta 2022 alkaen. Haastemiesten ja tuomioistuinten huutokaupanpitäjien on osallistuttava uutta toimenkuvaa koskevaan koulutukseen voidakseen jatkaa työtään; vanhat toimenkuvat lakkautetaan 1. heinäkuuta 2026 alkaen. Tehtävien sulautumisen lähestyessä haaste- ja ulosottomiesten yhdistys ja tuomioistuinten huutokaupanpitäjien yhdistys ovat 1. tammikuuta 2019 alkaen muodostaneet uuden oikeusvoutien yhdistyksen (Chambre nationale des commissaires de justice).

Muut oikeusalan ammatit

Kauppatuomioistuinten kirjaajat ovat oikeuslaitoksen alaisia valtion virkamiehiä, joiden tehtävänä on avustaa kauppatuomioistuimen jäseniä oikeudenkäynnissä ja kauppatuomioistuimen puheenjohtajaa tämän hallintotehtävissä. He vastaavat eri kirjaamopalveluista ja pitävät yllä kauppaja- ja yritysrekistereitä sekä kauppatuomioistuimen tietokantoja ja asiakirjatiedostoja. He toimittavat asiakirjaotteita ja -jäljennöksiä, huolehtivat sineteistä ja kirjaamoon talletetuista rahasummista ja laativat kirjaamon asiakirjoja ja vastaavat sen muodollisuuksista toimivaltansa mukaisesti.

Tätä ammattia säännellään kauppalain L.741-1 – R.741-1 pykälällä.

Ammattikuntaa edustaa viranomaisissa kauppatuomioistuinten kirjaajien kansallinen neuvosto (*Conseil national des greffiers des tribunaux de commerce*, CNGTC), yleishyödyllinen yhteisö, jolla on oikeushenkilöllisyys ja jonka tehtävänä on puolustaa ammattikunnan kollektiivisia etuja. Neuvosto huolehtii kirjaajien ja kirjaamotyöntekijöiden perus- ja jatkokoulutuksesta, ammattitutkinnoista, järjestää harjoittelupaikkoja ja vastaa niiden seurannasta. Lisätietoja on saatavilla seuraavalla verkkosivustolla: [Conseil national des greffiers des tribunaux de commerce](#).

[Kauppatuomioistuimen kirjaaja](#) (366 Kb)

[Kauppatuomioistuimen kirjaaja \(palkkatyöntekijä\)](#) (366 Kb)

Oikeudelliset neuvonantajat / yritysjuristit

Oikeudellisen neuvonantajan (*conseil juridique*) toimenkuva on yhdistetty asianajajan toimenkuvaan 31. joulukuuta 1990 annetulla lailla N:o 90-1259.

Yritysjuristit eivät kuulu minkään erillisen ammattikuntasäännösten piiriin.

 Päivitetty viimeksi: 10/01/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.